

A. Korthals-Altes – Februariramp. Tekst A (zonder uitleg)

Uit: *Dagboek van de Februariramp. Notities van een Leids student.* (Querido, 2003, p. 214-220)

Dagboek van de Februariramp (1953)

Notities van een Leids student

1 februari

Ik werd wakker met een vaag idee van gierende storm. In de badkamer was een ruit ingewaaid. De wind was nog harder dan gisteravond. We luisterden naar berichten over Roelands radio. Berichten over stormschade aan de kust. Gaan kijken? 'De boulevard schijnt weggeslagen te zijn', zei Roeland. Het klonk als een goeie grap. Maar toen we ons klaarmaakten, [...] leek het minder een grap te worden. De berichten kwamen steeds sneller: Texel, Walcheren, Zeeuws-Vlaanderen, Dordrecht en Rotterdam gedeeltelijk onder water. Op weg naar Hans hoorden we dat in Katwijk de 'Brittenburg' zou zijn vernield. Dat kon niet waar zijn, we zouden door zelf te zien dat gerucht logenstraffen. De tram bracht ons naar Noordwijk, waar inderdaad de boulevard voor de helft was afgebrokkeld. Bunkers waren naar beneden gevallen, de duinen afgekald tot kliffen. Een kotter lag op 't strand. Halverwege Katwijk sloegen we de binnenweg maar weer in. Bij de sluis was het één grote ravage, die ons ontstelde. Toen was het feit dat 'onze' Brittenburg in stukken lag ook niet meer zo verrassend.

Toen we weer thuis waren, zag ik plotseling Roeland beneden bezig allerlei warme kleding aan te trekken. 'Er is een radio-oproep geweest dat alle studenten zich op hun sociëteit moeten melden om hulp te verlenen'. Snel griste ik van alles bij elkaar, had toevallig een windjack, leende truien van Willem. Tegen zessen was ik op sociëteit, waar alles door elkaar liep; studenten, burgers, meisjes die brood smeren. Je naam opgeven, telefoonnummer. [...]

Dan: Spijkenisse. De eerste verdrongen polders. Poortugaal. Het ziet er doodrustig uit alsof 't vanzelf spreekt. In het dorp worden we na wat klooiën doorgestuurd. Zandzakken leggen in linies langs en half over de weg. Dat hebben we sinds de schuilkelders niet meer gezien. Voor Abbenbroek zakt de bus in de klei weg. Eerstejaars, duwen! Verder gaat 't, enorme files. Vee wordt langs gedreven, mensen met koffers, kinderen. [...]

4 februari

In het rampgebied blijken bootjes met bemanning nodig: van de eerste zijn er te weinig, van de tweede te veel. Wanhopig geknoei. Zeven man voor één vletje is natuurlijk pure waanzin. Die dag zal ik niet gauw vergeten; mensen die echt hersenloos van dadendrang waren, domweg op auto's sprongen, geeft niet waarheen – voornamelijk ook om wat te zien, het doen werd een tweede.

5 februari

Het was nog nacht toen we, geteld als 9 man, maar met 10 in werkelijkheid, afvoeren onder de donkere bruggen van Dordt door. Bij het passeren van Willemstad werd het licht. Goeree-Overflakkee lag rechts. Enorme gaten in de dijken waren zichtbaar. Een vloot van ontelbare schepen van allerlei soort en nationaliteit, vliegtuigen en helikopters [...]. In Zijpe legden we aan.

9 februari

In de ochtend losten we een aak met schoenen, schoenen, in alle soorten, duizenden paren voor een eiland van geëvacueerde klompendragers. Wie er om gevraagd had, mag Joost weten. Geen enkel adres in de stad wilde onze schoenen hebben. 's Middags met de Engelsen naar Nieuwerkerk, na veel gezanik met de motoren. Voor de lijken hadden we een kleine dinghie in de rubberboot mee. We legden aan bij de boerderij waar gistermiddag de jongen was gevonden, moeizame landing vanwege het prikkeldraad, waarna we nog een eind moesten waden door een ondergrond van de vette modder. We legden het kind in de dinghie, bedekten het met een laken dat ik in 't huis vond. Waarom had ik dat gisteren niet meteen gedaan? Nu hadden vannacht de ratten de neus weggevreten. Op 't erf ernaast, zei de gids, een schaapherder die zijn hele kudde verloren had, lag een ander lijk. De volwassen vrouw was zo zwaar dat we haar op een deur moesten laden en met z'n zessen op dwarsliggers torsen. Uit haar mantelzak stak een stuk brood met slierten spek. Ik dacht: als ze dat brood niet had klaar gemaakt had ze zich misschien nog kunnen redden.

13 februari

Een snelboot brengt ons door het Kanaal buitengaats, waar de mijnenveger Marsdiep ligt te wachten. We moeten het met wat boterhammen doen de hele dag. De boot is vol mensen die het levende vee hebben helpen redden, hun taak is afgelopen. Om 4 uur leggen we aan in Rotterdam, en een paar uur later zijn we in Leiden. Daar is alles normaal. Wij worden met onze kaplaarzen, stoppelbaarden van 2 weken, haveloze windjacks en kwasi-onverschillige verhalen als vreemde dieren bekeken. Iedereen moet, met z'n herinneringen alleen, gewoon weer verder.